

12.8.2024

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: MMM:n lausuntopyyntö 28.5.2024, VN/17877/2023

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI EU:N METSÄKATOASETUKSEN VELVOITTEIDEN VALVONNASTA JA SEURAAMUKSISTA SEKÄ LAIKSI SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMIKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Ensin mainitulla lailla toteutettaisiin kansallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1115 tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta (jäljempänä metsäkatoasetus). Metsäkatoasetuksella kumotaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010 puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta (jäljempänä puutavara-asetus). Puutavara-asetus on kansallisesti pantu täytäntöön lailla puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013, jäljempänä puutavaralaki). Metsäkatoasetus on laajempi, yksityiskohtaisempi ja velvoittavampi sääntelykokonaisuus kuin puutavara-asetus. Vastaavasti myös ehdotettu laki olisi voimassa olevaa puutavaralakia kattavampi ja sen voimaantullessa puutavaralaki kumottaisiin.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen tehtävistä sekä hallinnollisista seuraamuksista. Toimivaltaisena viranomaisena toimisi Ruokavirasto. Laissa säädettäisiin tarkastuksista ja niiden suorittamisesta sekä toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeudesta ja viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta. Samoin säädettäisiin perusteluista huolenaiheista. Seuraamusten osalta laissa säädettäisiin väliaikaisesta keskeyttämisestä ja korjaavista toimenpiteistä. Hallinnollisina sanktioina tulisivat käyttöön rikkomusmaksu sekä hallinnollinen seuraamusmaksu.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n muuttamista rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskevien ehdotusten johdosta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 30.12.2024.

Esitysluonnoksen mukaan metsäkatoasetuksen ja esityksen mukaisen sääntelyn suorat vaikutukset julkiseen talouteen liittyvät erityisesti valvonta- ja tarkastustoiminnan perustamiseen ja ylläpitoon. Lisäksi viranomais- ten tulee varautua antamaan koulutusta ja neuvontaa asetuksessa tarkoi- tetusta toiminnasta. Asetuksella on viranomaistoimintaan välittömiä vaiku- tuksia erityisesti toimivaltaisen viranomaisen tehtävien perusteella. Esitys- luonnoksessa arvioidaan, että puutavara-asetukseen verrattuna toimival- taisen viranomaisen tehtävät tulevat kasvamaan merkittävästi mukana ole- vien tuotteiden ja toimijoiden määrän ollessa selvästi aiempaa suurempi. Esitysluonnoksessa tarkoitettun sääntelyn soveltamisesta aiheutuvat kus- tannukset kohdistuisivat lähinnä Ruokavirastolle kansallisesti toimivaltaise- na viranomaisena. Virasto on toiminut puutavara-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, mutta metsäkatoasetuksen mukainen toi- mivaltaisen viranomaisen tehtävä olisi esitysluonnoksen mukaan huomata- tavasti laajempi. Ruokaviraston lisäksi Tullilla ja Suomen metsäkeskuksella tulisi olemaan asetukseen liittyviä viranomaistehtäviä.

Tullille on metsäkatoasetuksessa säädetty tehtäviä, jotka ovat pääosin saman tyyppisiä kuin puutavara-asetuksessa. Metsäkatoasetuksen liitteen I tavarakate on kuitenkin suurempi ja koskettaa suurempaa joukkoa tuon- nin ja viennin toimijoita kuin puutavara-asetuksessa, mikä lisää Tullin työ- määrää.

Valtiovarainministeriö pitää esitysluonnoksen mukaista sääntelyä metsäka- toasetuksesta johtuvien kansallisten tehtävien toteuttamiseksi yleisesti ar- vioiden perusteltuna. Ministeriö pitää perusteltuna myös sitä, ettei ehdote- tun sääntelyn myötä kunnille esitetä uusia valvontatehtäviä. Ministeriö kiin- nittää kuitenkin huomiota siihen, että esitystä on sen jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan tarkasteltava ja perusteluineen täsmennettävä siltä osin kuin esityksen mukaisella sääntelyllä luodaan kansallisia uusia vi- ranomaistehtäviä ja niiden resursointitarpeita. Tämä on erityisen keskeistä, koska metsäkatoasetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet ja tehtävät ovat osittain tulkinnanvaraisia ja niiden toteuttamisen ja sen re- sursoinnin ei tule johtaa perusteettomaan ylimitoitukseen. Ministeriö pitää keskeisenä, että esitysluonnoksen mukaista sääntelyä ja sen perusteita kattavasti täsmennetään resursointitarpeiden ja niiden mitoitusperusteiden osalta esityksen jatkovalmistelussa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa yksilöidyt uudet viranomaistehtävät ja niiden edellyttämät resurssitarpeet ovat huomattavia. Tämä alleviivaa erityisesti nykyisessä julkisen talouden tilanteessa tehtäviä suorittavien viranomaisten ja hallinnonalojen aktiivi- suutta tehtävien ja niihin käytettävissä olevien resurssien kokonaistarkaste- lussa tehtäviä ja voimavaroja tarpeellisin osin priorisoiden. Ministeriö kiin- nittää tältä osin huomiota hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksiin ja pitää perusteltuna, että esitykseen lisätään tarpeellisin osin tarkastelua esitysluonnoksen mukaisen sääntelyn johdosta viranomaisille tulevien tehtävien ja niihin tarvittavien resurssien osoittamisesta sisäisin

kohdennuksin ja virastojen tehtäviä priorisoimalla. Ministeriö viittaa siihen, että esitysluonnoksessa tarkoitetun sääntelyn toimeenpano toteutettaisiin julkisen talouden suunnitelmien ja valtiontalouden arvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa tarvittaessa hallinnon-alan sisäisin kohdennuksin, mikä nykyisessä julkisen talouden tilanteessa on välttämätöntä.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Lainsäädäntöneuvos

Jyri Inha

VN/17877/2023-VM-101

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: